

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера, на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франка у алату, на по године 10 франка у алату.
Прешлаша се прима само у годишњим и полугодишњим роковима и поклаже у мјерици.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Le GLAS TZRNOGORTZA, Journal Officiel, paraissant régulièrement chaque samedi et suivant les exigences du service. On s'abonne aux bureaux du journal GLAS TZRNOGORTZA, Cetigne, Montenegro.

L'abonnement pour le pays 8; pour l'Autriche-Hongrie 12 Perpers; pour tous les autres pays 20 francs par an. La publicité est reçue aux bureaux du journal et dans toutes les agences de publicité.

Претплата се шаље само Администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње.
Дописи се шаљу Уредништву — Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број до пет цифара из петит слова по 4 перпера, гармонд слова 6 перпера; шциро слова 8 перпера — за први пут, а за сваки даљи пут у пола од горње цијене. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед изнешене цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксма још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампариа.

Излази суботом

Уредник и одговорни уредник: Вељко Милићевић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА IПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН
О
МОНОПОЛИМА

Члан 1.

Држава има искључиво право де увози, прерађује или сама израђује и продаје на велико ове артикле: со, цигар-папир, жигице, петролеум и шпирит.

Члан 2.

Ово право држава врши преко Управе Државних Монопола, која се установљава при Министарству Финансија и стоји под непосредним надзором Министра Финансија.

Члан 3.

Управу састављају: Управник Државних Монопола који мора имати факултетску спрему, и два члана који се именују из реда виших финансијских чиновника. Положај Управника је специјално звање и он је у исто вријеме председник управе, а чланови врше ову дужност поред редовне дужности. Остало особље Управе Државних Монопола састоји се из једног секретара, благајника, књиговође, два писара од којих је један архивар, и потребан број диурниста.

Управу и указно особље поставља указом Краљ Господар на предлог Министра Финансија, а неуказно особље на предлог Монополске Управе Министар Финансија претписом. За управника, осим ако би овај био контрактурални, и остало указно особље управно вриједе, прописи закона о чиновницима грађанског реда.

Члан 4.

У дјелокруг Управе Државних Монопола, спадају сви послови који се односе: 1) на набавку, израду, прераду и продају свих монополисаних артикала; 2) на штампање и продају свих врста монополисаних таксених и поштанских вриједности; 3) на прибављање и руковање приходима монополским; 4) на сузбијање кријумчарења монополских артикала и суђење свију кривица по овом закону; и 5) на израду свих правила, упутстава и наредба, које се односе на устројство Управе и дјелокруг њеног рада.

Члан 5.

Сви послови које би Управа предузимала на основу предходног члана овог закона, важиће тек онда кад их Министар Финансија одобри, у колико то не би било друкчије уређено правилницима које ће Министар Финансија, на основу члана 18. овог закона, прописати.

Члан 6.

Министар Финансија објавиће у службеном листу кад ће Управа Државних Монопола почети вршити право до сад немонаполисаних артикала.

Од дана објаве, забрањује се приватним набавка монополисаних артикала.

Члан 7.

Цијене појединих монополисаних артикала, најмању количину истих, коју ће на својим стовариштима продавати Управа Државних Монопола, као и провизију препродавцима, одређује Министар Финансија на предлог Управе Монопола.

При одређивању продајне цијене узете се у обзир:

- 1) куповна цијена сваког артикла;
- 2) монополска такса, која не може бити мања од:
 - а) износа царине са споредним таксама;
 - б) пореза на обрт;

- в) трошкова преноса и режије;
- г) осигурања; и
- д) износа трошарине и општинских такса.

Члан 8.

Стоваришта монополисаних артикала отвараће се прије свега по свим обласним варошима, а и по другим већим мјестима ријешењем Министра Финансија, а на предлог Управе Државних Монопола.

Члан 9.

Кад се по члану 6. овог закона поједини артикли монополишу, одмах по том Управа Државних Монопола извршиће код приватних продаваца попис монополисаних предмета који ће се од њих откупити по цијени коју утврди комисија, чији су чланови: један изасланик Управе Државних Монопола, управник или чиновник мјесне царинарнице, и један члан општинског одбора по могућству трговаца.

Монополисане артикле у сеоским дукћанима пописаће надлежна капетанска власт у присуству мјесног кмета, а по том списак упутити најближој царинарници да се на предходни начин изврши процјена. Процјена се врши на основу оригиналних трговачких рачуна, с обзиром и на остале трошкове побројане у члану 7. овога закона.

Члан 10.

За провоз монополисаних артикала, важе исте одредбе које постоје и за провоз дувана по закону о Монополу Дувана.

Одобрење за превоз свих монополисаних артикала издаје Управа Државних Монопола.

Члан 11.

Ко, без нарочитог одобрења Управе Државних Монопола, унесе у земљу који од монополисаних предмета, сматра се као кријумчар.

Свако кријумчарење казниће се новчано од 100—300 перпера, а поред те казне кријумчар се осуђује још да плати за сваки укријумчарени предмет десетороструку монополску таксу, утврђену за дотични артикал.

Сви предмети који се као кријумчарени ухвате, прелазе у државну својину, као и сва средства којима је кријумчарење извршено.

За потказивача вриједе одредбе царинског закона.

Ко не може казну новцем платити, замијениће му се ова затвором, узимајући за 10 перпера један дан затвора.

Но ни у ком случају, овај затвор не може бити дужи од године дана.

Члан 12.

Препродавци који би продали скупље артикле од утврђене цијене, сматраће се као варалице, и казнити по § 252. кривичног законика.

Члан 13.

Ко би се ухватио да без овлашћења штампа, израђује, продаје или растура монополисане хартије и у опште таксене и поштанске вриједности, казниће се по § 145. кривичног законика.

Члан 14.

За сузбијање кријумчарења, Управи Државних Монопола стоје на расположењу финансијски органи који су дужни наредбе управине у свему извршивати. За неизвршење наредба и у опште лабаво вршење дужности, поменути органи биће кажњени лишењем звања и новчано од 100—300 перпера.

Члан 15.

Полицијски и општински органи дужни су пријавити финансијским властима свако кријумчарење које би при вршењу своје дужности опазили или сазнали, и овима у сузбијању кријумчарења у свему на руку ићи, — иначе биће и они кажњени према предходном члану.

Члан 16.

За казне изречене на основу члана 11. овог закона, оставља се дотичном праву жалбе у смислу члана 106., 107. и 108. Царинског Закона од Никоља-дне 1903.

године. — За кривице из члана 12. и 13., надлежни су редовни судови.

Члан 17.

Издатци потребни за увођење нових монопола, подмириваће се привремено из државних прихода и са њиховим износом задужити приходи од монопола.

Члан 18.

Овлашћује се Министар Финансија да пропише све правилнике и упутства, потребна за извршење овог закона.

Члан 19.

Кад овај закон стане на снагу, престају важити: наређења о монополисању соли и цигар-папира, право варошких општина на монопол жигица, и ставови у закону о минималној и максималној тарифи од 1905. г., у колико се односе на монополисане артикле.

Члан 20.

Овај закон стаје на снагу кад га Краљ Господар потпише.

Препоручујемо Нашем Министру Финансија и Грађевина да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима да се о извршењу његову старају; властима пак заповиједамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Цетиње, 28. марта 1914. год.

(М. П.) НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат,
Чувар државног печата,
Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

Председник Министарског Савјета,
Министар Војни,
Генерал-ађутант, дивизијар,
сердар Ј. Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Лабуд Гојнић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Р. Поповић с. р.

Министар Просвјете и Цркв. Послова,
М. М. Мијушковић с. р.

Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

Министар Иностранних Дјела,
Петар Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

О

продужењу буџета прихода и расхода од 1913. год. за четврту дванаестину 1914. године.

Члан 1.

Дванаестина буџета државних прихода и расхода, одобреног за 1913. годину, важи, у смислу чл. 161. Устава и чл. 27. и 37. Закона о државном буџету, за мјесец април 1914. године.

Члан 2.

Кредити за новоослобођене крајеве за исто вријеме важе у овим износима:

- а) По струци Министарства Унутрашњих Дјела перп. 70.000.
- б) По струци Министарства Правде, перп. 5.000.
- в) По струци Министарства Финансија и Грађевина, перп. 22.500.
- г) По струци Министарства Војног, перпера 350.000.
- д) По струци Министарства Просвјете и Црквених Послова, перп. 25.000.

Члан 3.

Ови кредити за новоослобођене крајеве подмириваће се из редовних прихода новоослобођених крајева, а у колико исти не би били довољни, подмириваће се из општих државних прихода.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу кад га Краљ Господар потпише. Препоручујемо свима Нашим Министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његову старају, властима заповиједамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Цетиње, 30. марта 1914. г.

(М. П.) НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат,
Чувар државног печата,
Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

Председник Министарског Савјета,
Министар Војни,
Генерал-ађутант, дивизијар,
сердар, Ј. Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Лабуд Гојнић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Р. Поповић с. р.

Министар Просвјете и Цркв. Послова,
М. М. Мијушковић с. р.

Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

Министар Иностранних Дјела,
П. Пламенац с. р.

ЗАПИСНИК

XXXIV РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ
држане 26. марта 1914. год.

Председавао
Председник Народне Скупштине,
Мило Дожић
Секретар,
Крсто Поповић

Присутни су били г. г. Министри: Лабуд Гојнић, Ристо Поповић, Мирко Мијушковић и Љубомир Бакић.

Сједницу је отворио председник Мило Дожић у 9 часова прије подне.

Прочитани су и без примједбе примљени записници XXXII. и XXXIII. редовне сједнице.

Прочитани су и без примједбе примљени записници XXXII. и XXXIII. редовне сједнице.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Дмитра Војводића с друштвом из Бојовића, Петра Давидовића с друштвом из из Љешанске Нахије, Јока Ивовића из Зете, Бошка Голубовића из Пиве, Машана Дурутовића из истог мјеста, Радомира Кићовића с друштвом са Слатине, Рада Поповића из Колашина, Крстуна Ђурковића с Цетиња, Јеврема Чукића из Пећи, Бошка Савовића из Црнаца, Мирка Требјешанина са Малинског, Нешка Брајовића с друштвом с Јеленка, Мата Павићевића с Цетиња, Милете Алексића из Коњуха, Саве Звиздајевића из Шаранаца, Марице Ракочевића с Цетиња, Антонија Ћетковића из Липова, Тома Недића, Ђурка Андоровића, Милана Делића сви из Борковића, Шћепана Чавића с Пишча, Васа Вукићевића с друштвом с Андријевице, Михаила Миликића из Бјелојевића, Милије Ђулафића из Полимља, Михаила Перића с Цетиња, Јоша Прље с Љуботиња, Неђељка Полексића из Шавника, Јагоша Ђуровића с Данилова-града, Паве Вуксановића из Подгорице, Петра Цицмила с Пишча, Јеремије Варезића из Пиве, Милутина Жугића с друштвом из Шавника, Милутина Кулића из Пиве, Новака Гвозденовића из Бијеле, Ђура Пековића с друштвом из Горње Мораче, Ђорђија Влаховића из Колашина, Милоша Карабасила из Пиве, Мињака Вујовића с Цетиња, Јања Крунића из Пиве, Милутина Жугића из Шавника и Станоја Оровића из Лијеве Ријеке.

У смислу чл. 101. пословника скупштинског, посланици су издвојили ове молбе и жалбе:

Сава Драговић молбу Ђура Пековића с друштвом;

Д-р Никола Шкерковић молбу Нешка Брајовића с друштвом;

Томо Кажич молбу Петра Давидовића с друштвом;

Никола Бајагић молбу Јеремије Варезића;

Богдан Вукотић молбу Мињака Вујовића; Рафаило Ледосавић молбу Милете Алексића; и

Никола Вучинић молбу Неђељка Полексића.

Затим су прочитани такође у изводу предлози посланички:

Три предлога посланика Митра Вукчевића по молбама: Луке Јововића, Марка и Петра Давидовића и Алексе и Риста Вукчевића;

Милисаву Шаковића по молби Велике Вуковића;

Тома Кажиха по молби Вела Вукчевића; и Јакше Поповића по молби Милене Ивановића.

Молбе и жалбе упућене су одбору за исте, а предлози одсјецима за надлежне одборе, — на проучавање.

По том је прочитано извјешће Министра Унутрашњих Дјела Лабуда Гојнића о дану када ће одговорити на питање посланика др. Николе Шкеровића, као и извјешће Министра Правде Љубомира Бакића о одговору на интерпелацију посланика Николе Вучинића.

Одобрено је тродневно одсуство посланику Митру Вукчевићу, по молби.

Прешло се на прву тачку дневног реда: претрес извјештаја одбора за проучавање предлога закона по приватним смјестиштима.

Извјестилац Сјмо Марић прочитао је одборски извјештај, којим се овај предлог прима и у начелу и у појединостима без икакве измјене.

Пошто је Министар Финансија Ристо Поповић у начелном говору изнио циљ овог закона, као и користи од истог по наше трговце и трговину, приступило се поименичном гласању у начелу, те је предлог примљен са 47 гласова и 2 задржана.

Пријешло се на претрес у појединостима истог законског предлога.

Чл. 1. примљен је по пројекту без дебате.

Код чл. 2. Мато Павићевић ставио је примједбу, тражећи да се смјестишта групишу ради лакшег прегледа.

Извјестилац Сјмо Марић, Министар Финансија Ристо Поповић и Мило Церовић, и ако налазе Павићевићеву примједбу умјесном, ипак се не слажу с њим, већ су за пројект, како је и Скупштина усвојила чл. 2.

Код чл. 3. Николи Вучинићу се чини, да је много комисијских дневница и да би требало бесплатно вршити дотични посао, али Скупштина је чл. 3. примила по пројекту.

Чл. 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. и 13. примљени су такође по пројекту без дебате.

Код чл. 14. Никола Вучинић не види које рјешавати дотичне спорове, те да би то требало детаљно означити.

Министар Финансија Ристо Поповић изјављује, да ће се поступак предвиђети нарочитим правилником.

Чл. 14., као и чл. 15. остали су такође по пројекту.

На коначном гласању закон је примљен једногласно са 49 гласова.

Прешло се на 2. тачку дневног реда: одговор Министра Унутрашњих Дјела на питање посланика Гаврила Церовића односно исељавања у Америку.

Министар Унутрашњих Дјела Лабуд Гојнић, одговарајући на ово питање, изјављује, да из података, прибављених преко војних власти, излази, да број исељеника у Америку није тако велик, као што се мисли и говори, и нада се, да ће тог исељавања све мање бити обзиром на доношењем закона о насељавању новоослобођених крајева, давање концесија страним капиталистима и брзо отварање радова, дакле, давањем могућности зараде у земљи, што је једини начин за спречавање овог исељавања. Даље изјављује, да Влади није познато, да аустријске власти иду на руку овом исељавању, ма да се то говори, нити пак да има у земљи каквих агената, о којима је он преко подручних власти прд-узео потребне мјере, а и у будуће ће на то строго мотрити.

Питач Гаврило Церовић напомиње како питање нашег исељавања у Америку није новог постања, већ да оно датира од прије 10—15 година. Разни су — вели — били мотиви за ово исељавање, а најглавнији је сиротиња, но било је и других, од којих је главни био незадовољство управом земље са стране власти. Он је мислио, да ће данас последице срећно свршених ратова и проширења домовне престати ово исељавање, али се у томе разуверио, и тражећи за то разлоге, нашао их је у оним истим ранијим мотивима и то привидно, а у ствари у тим су разлозима обучени други мотиви. Никако се не слаже са изнесеним бројем исељеника, тврдећи да је та цифра нетачна, а да је у ствари много већа. Препоручујући Краљевској Влади, да овом питању поклати своју озбиљну пажњу, а нарочито да боље припази на аустријске агенте, који би ишли на руку овом исељавању, говорник на крају изјављује, да ће питање претворити у интерпелацију, како би се тиме дала могућност народним посланицима, да што боље расправе ово исељеничко питање.

Прешло се на 3. тачку дневног реда: одговор Министра Унутрашњих Дјела на

питање посланика Дервиша Омербашића односно злоупотреба извјесних чиновника у новоослобођеним крајевима.

Министар Унутрашњих Дјела Лабуд Гојнић, одговарајући на ово питање, изјављује, да је Краљевска Влада, кад је дошла на управу земље, чим је чула за поцику противу извјесних чиновника због злоупотреба, одмах одредила двије комисије за извиђање истих. Пошто је прегледао те комисијске извјештаје, он је наредио, да се дотични чиновници предаду суду на суђење, што је учињено, о чему се питач Омербашић могао увјерити из списка у подручном му Министарству. Он дотичне чиновнике ипак није суспендовао од службе, већ је из извјесних обзира оставио да то учини, ако икад суд буде тражио, И сада је само до суда, да проведе свој поступак по дотичним тужбама, те би се једино могло интервенисати код Министра Правде као надлежног, да по могућности убрза судски поступак по истима.

Питач Дервиш Омербашић, није задовољан с одговором, изјављујући, да ће питање претворити у интерпелацију.

Послије одмора од 10 минута, прешло се на 4. тачку дневног реда: одговор Министра Правде на питање посланика Мила Церовића, односно рачунских неисправности извјесних судских чиновника.

Министар Правде Љубомир Бакић, одговарајући на ово питање, изјављује, да је по прегледу извјештаја мјешовите комисије, одређене споразумно с председником Главне Државне Контроле за извиђање рачунских неправилности у обласним судовима у Подгорици и Никшићу, нашао три врсте тих неисправности: 1) гдје је кауција или антипација узета са стране дотичног чиновника, а овај још не излазио на лице мјеста; 2) гдје је узета са стране дотичног чиновника, а овај излазио на лице мјеста, али извјештај још не поднио; и 3) гдје се назире елемент кривичне одговорности. Што се тиче неисправности из 3. врсте, он је већ предао суду на суђење рачуновођу никшићског обласног суда, а за оне из обласног суда у Подгорици наредио је административно дошљеђење преко нарочитог чиновника; што се пак тиче рачунске несрећности из 1 и 2 врсте, за њих је оставио: први да новац положи у року од 15 дана, а други у року од 30 дана, иначе да ће у оба случаја бити оптужени суду за злоупотребу.

Питач Мило Церовић, указујући на то, како народу веома тешко на срце пада кад чује, да овако поступају они који су позвани да му правду дијеле, нада се, да ће сви они који су згријешили, претрпјети заслужену казну.

Милисав Николић замијера, што Министар није изнио имена дотичних судских чиновника, као и што се није изјаснио, јесу ли исти чиновници покрили дефиците, те за обоје тражи изјашњење.

Министар Правде Љубомир Бакић, одговарајући Николићу, изјављује, да ни у питању није тражено, да он имена тих чиновника изнесе, а што се тиче покрића дефицита, напомиње како овдје нијесу у питању злоупотребе учињене у рачуноводству судском него узимање новца по судским ријешењима, у чему је не мања кривица до старејшине самог надлештва него ли до дотичног чиновника.

Прешло се на 5. тачку дневног реда: Одговор Министра Правде на питање посланика Јакше Поповића односно неправилне наплате трошкова по „васојевићеској афери“.

Министар Правде Љубомир Бакић, одговарајући на ово питање, вели, да је — како се из односних ранијих аката види — по првом акту Министарства Војног извјештено Министарство Правде само о лицима осуђеним на плаћање дотичних трошкова и о количини истих трошкова, — што је учињено тек доцнијим актом Министарства Војног, а наима, да се ти трошкови имају наплаћивати од личног дијела осуђеног лица, а не од заједнице куће. Пошто је изнио како се изналази лични дио у смислу једног тумачења пленарне сједнице Великог Суда, изјављује, да ће поступити по закону и поправити ствар, у колико би се могло, ако је од кога у међувремену два поменута акта наплаћен тај трошак од куће заједнице мјесто од личног дијела.

Питач Јакша Поповић излаже како се неправилно вршила наплата извјесним из „Васојевићеске афере“ те изјављује да се не задовољава са одговором Министра Правде и за то ће, вели, претворити питање у интерпелацију.

Сједница је закључена у подне, а идућа заказана за 28. истог мјесеца у 2 часа последије подне с дневним редом:

1) претрес извјештаја одбора за проучавање закона о државним стипендијама; 2) претрес извјештаја одбора за проучавање предлога закона о чиновницима грађанског реда; и

3) одговор Министра Председника: а) на интерпелацију Милисаву Шаковића и другова односно Дарника и Сјенкоса;

б) на интерпелацију истих односно исушења Скадарског Језера; и

в) на интерпелацију Станка Обрадовића односно контролисања рачуна у капетанији Језеро-Шаранској.

Секретар, Председник Нар. Скупштине, Крсто Поповић. Мило Дожић.

ЗАПИСНИК

XXXV РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ
држане 28. марта 1914. год.

Председавао
Председник Народне Скупштине,
Мило Дожић

Секретар,
Мато Павићевић

Присутни су били г. г. министри: Лабуд Гојнић, Мирко Мијушковић, Љубомир Бакић и Петар Пламенац.

Сједницу је отворио председник Мило Дожић у 2½ часа последије подне.

Прочитан је и без примједбе примљен записник прошле сједнице.

Прочитан је указ Његова Величанства Краља Господара по предлогу за продужење четврте дванаестине буџета државног.

Читање указа саслушано је стојећи и пропраћено бурним: „Живио“!

По тражењу Краљевске Владе, Скупштина је овај предлог огласила хитним, те је као такав упућен финансијском одбору на проучавање.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Јова Весковића из Колашина, Мушике Ракочевића из Доње Мораче, Димитрија Илимарковића из Полимља, Михаила Ракочевића с друштвом из Мораче, Мирка Томовића с друштвом из Поља, Милуше Поповића из Бера, Стевана Стојановића с Цетиња, Ника Радоњића с Добрашког Села, Киће Маровића из Бољевића, Новака Баковића с Цетиња, Марка Гарића из Лијеве Ријеке, Марка Раичевића с друштвом из Вражегрмаца, Василија Мартиновића с Андријевице, Јелице Поповића с Цетиња, Глигора Живковића из Шавника, Павла Шљиванчанина из Шаранца, Стева Рабреновића са Жабљака, Ђура Божовића из Бара, Новице Јововића из Пиве и Секуле Шуковића с другом из Блатине.

У смислу прописа чл. 101. пословника скупштинског, издвојили су:

Радоје Радојичић молбу Новице Јововића;

Марко Вукосавовић молбу Киће Маровића; и

Илија Мијушковић молбу Марка Раичевића с друштвом.

Затим је прочитан у изводу предлог посланика Јока Гојнића и другова односно помоћи Филипу Вукановићу.

Прочитано је питање посланика Тома Кажиха, упућено на Министра Финансија, односно слабе процјене стоке, узете путем реквизиције од народа.

Молбе и жалбе упућене су одбору за исте, предлог одсјецима за надлежни одбор, — на проучавање, а питање пак дотичном Министру на одговор.

Одобрено је тражено одсуство посланицима: Шпиру Глиговићу, Милу Церовићу, Милисаву Николићу, Јову Голијанину и Јовану Радојичићу.

Прије прелаза на дневни ред, потпредседник Гаврило Церовић питао је председника Скупштине: је ли му познато, да извјесни посланици преправљају своје говоре у стенографским белешкама, те захтијева, да се томе стане на пут.

Председник Мило Дожић указује на своју објаву, по којој говорници могу поправљати само стилистичке грешке у говорима. Поред тога, он је наредио шефу стенографа, да брише сваку поправку, противну овој објави, што ће се и у будуће радити.

Прешло се на 1. тачку дневног реда: претрес извјештаја одбора одређеног за проучавање пројекта Закона о државним стипендијама.

Извјестилац Јанко Тошковић прочитао је одборски извјештај, којим се пројект у начелу прима, а у појединостима чине извјесне измјене и допуне.

Отворен је начелан претрес овога пројекта.

Министар Просвјете и Црквенијех Послова Мирко Мијушковић изјављује како му је кад је дошао за Министра Просвјете, једна од првих брига била та, да уреди питање о стипендијама на принципу правичности, те је одмах прописао правила, за чију је основу узео тај принцип с тим, да при једнаким условима имају прече право дјеца погинулих или онеспособљених у рату или у државној служби. Указује на Програм Владиног рада, у коме је изјавила, да ће ова правила узаконити, што је ево и учинила. Пошто је изнио сврху овог закона, напомиње, да ће се њиме прекинути свака злоупотреба у давању стипендија.

Још је у начелном претресу говорио и Никола Јовановић, који указује на неједнакост и неправичност давања државних стипендија нарочито у предуставном до-

бу. Он налази, да је овај пројект врло добар и радује се овом закону, јер ће се њиме, поред стајања на пут неправичностима у давању државних стипендија, још и омогућити школовање сиромашним, а добрим ученицима.

Пошто је тиме исцрпљен начелан претрес овог пројекта, приступило се поименичном гласању, те је примљен једногласно са 46 гласова.

Прешло се на посебан претрес.

Чл. 1. примљен је по извјештају одборском, без дебате.

Код чл. 2. — новог по извјештају — д-р Никола Шкеровић налази, да треба одредити норму најнижег успјеха, са чим се није сложио Министар Просвјете Мирко Мијушковић пошто ће то бити предвиђено нарочитим правилником, те је чл. 2. Скупштина примила по извјештају.

Код чл. 3. потпредседник Гаврило Церовић предлаже, да се избаци ријеч „здрава“ као услов, иначе тражи, да се тумачи у најстрожијем смислу, а д-р Никола Шкеровић предлаже, да се стави најбољим ученицима, — са чим се не слаже Министар Мирко Мијушковић, ушљед чега се повела дискусија, у којој су узели учешћа поред ових још и: извјестилац Јанко Тошковић, који прима предлог Шкеровићев, али не и Церовићев, даље Никола Јовановић, Василије Жугић, Министар Правде Љубомир Бакић, председник Мило Дожић и Мато Павићевић, последије чега је Скупштина већином гласова усвојила чл. 3 по пројекту.

Код чл. 4. — новог по извјештају — Министар Мирко Мијушковић се не слаже с овим чланом као сувишним, ма да није начелно противан одређивању цензуса сиромаштву као услова, али свакако да би требало за то наћи само једну цифру. По овом питању повела се дужа дебата, у којој су узели учешћа још и: Сава Вулетић, извјестилац Јанко Тошковић, Василије Жугић, Радоје Радојичић, Мило Церовић, Јанко Спасојевић, Марко Вукосавовић, Никола Вучинић, Мато Павићевић, Станко Обрадовић, д-р Филип Добрећић, Живко Драговић и Јово Голијанин, — последије чега је Скупштина већином гласова одлучила, да се овај чл. 4. поврати одбору за друкчију редакцију, по предлогу посленика Сава Вулетића.

Сједница је закључена у 7 часова у вече, а идућа заказана за сјутра у 2 часа последије подне с дневним редом:

1.) претрес предлога за продужење четврте дванаестине буџета државног, и

2.) продужење данашњег несвршеног дневног реда.

Секретар, Председник Нар. Скупштине, Мато Д. Павићевић. Мило Дожић.

ЗАПИСНИК

XXXVI РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ
држане 29. марта 1914. год.

Председавао
Председник Народне Скупштине,

Мило Дожић

Секретар,
Крсто Поповић

Присутни су били г. г. министри: дивизијар сердар Јанко Вукотић, Лабуд Гојнић, Ристо Поповић, Мирко Мијушковић, Љубомир Бакић и Петар Пламенац.

Сједницу је отворио председник Мило Дожић у 3 часа последије подне.

Прочитан је и без примједбе примљен записник прошле сједнице.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Велике Новаковића с Данилова Града, Јова Лубурића из Никшића, Илије Ђуровића с друштвом с Богетића, Божане Никчевића с Цетиња, Василија Радовића из Колашина, Милана Кадиха из Дробњака, Петра Ацића из Пиве, Милице Кривоканића с Лукова и Петра Благојевића из Пиве.

Молбу Илије Ђуровића с друштвом издвојио је посланик Илија Мијушковић.

Прочитан је такође у изводу предлог посланика Тома Кажиха и другова односно пута Добрска Плоча—Загарац.

Затим су прочитана 4 питања посланичка, и то:

Тома Кажиха, упућено на Министра Финансија и Грађевина односно слабе и неједнаке процјене коња, одузетих од народа путем реквизиције у ратне сврхе.

Василија Жугића, упућено на Министра Војног, односно поступка капетана Руџића према војницима;

Радоја Радојичића, упућено на Министра Војног и Унутрашњих Дјела, односно поступка бригадира Ацића и капетана Бајагића због пљачке имовине Јакше Јововића;

Сава Вулетића и Крста Поповића, упућено на Министра Финансија и Грађевина, односно извршења скупштинског рјешења, донесеног о регулацији неких текућих вода у Зети; и

д-ра Филипа Добрећића, упућено на Министра Унутрашњих Дјела, односно постављања племенског капетана у округу уљинском.

Даље, прочитана је интерпелација посланика Николе Вучинића, упућена на Министра Правде, односно поступка судског по убијству извршеном над Исом Маровићем из Залева.

Молбе и жалбе упућене су одбору за исте, предлог одсјецима за надлежни одбор на проучавање, а питања пак и интерпелација дотичним министрима на одговор.

Најпослије прочитан је извјештај Министра Унутрашњих Дјела Лабуда Гојнића о дану када ће одговорити на питање посланика Шири Глиговића и другова, односно љекара на Велимљу.

Одобрено је одсуство посланику Машану Божовићу.

Прије прелаза на дневни ред, Никола Јовановић питао је председника Скупштине о стављању на дневни ред оног дијела извјештаја одбора за молбе и жалбе, одложеног ушљед изјаве Министра Финансија и Грађевина, да му је потребан рок од 20 дана ради одговора по извјештој молби, — на што му је председник Мило Дожић одговорио, да тај рок није још минуо, а да ће се о томе извјестити.

Прешло се на 1. тачку дневног реда: претрес извјештаја Финансијског одбора по предлогу за продужење четврте дванаестине државног буџета.

Извјестилац Јакоша Подовић прочитао је извјештај одборској, којим се овај предлог прима и у начелу и појединостима без икакве измјене, а тако га је и Скупштина примила без дебате.

Прешло се на 2. тачку дневног реда: наставак претреса извјештаја одбора, одређеног за проучавање пројекта закона о државним стипендијама.

Чл. 4. примљен је према новој редакцији одборској с тим, што је ријеч „маса“ замјењена ријечју „имање“ по предлогу Мата Павићевића, са чим се сложио и извјестилац Јанко Тошковић.

Чл. 5 примљен је по пројекту, а чл. 6. по извјештају.

Чл. 7. примљен је такође по извјештају с додатком „—ца“ иза ријечи „ученик“ о примједби Мата Павићевића.

Чл. 8., 9. и 10. усвојени су по пројекту. Код чл. 11. — новог по извјештају — Министар Просвјете Мирко Мијушковић, са ким се сложио и извјестилац Јанко Тошковић, предлаже, да се стави „стипендисте који уживају и буду уживали.“

Никола Јовановић напомиње како је ово ново по извјештају, дочим предлагач није ништа о томе говорио, те тражи изашћење за то.

Извјестилац Јанко Тошковић, одговарајући Јовановићу, вели, да је ово потпуно јасно, јер се овдје говори и има посла само са државним стипендијама.

Чл. 11. примљен је по извјештају у смислу стилизације Министра Мирка Мијушковића.

Код чл. 12. — такође новог по извјештају — повела се дискусија по питању, да ли да се данашњи стипендисти подвргну одредбама овог закона. — У тој дискусији узели су учешћа: Саво Вулетих, Василије Жугић, Министар Мирко Мијушковић, извјестилац Јанко Тошковић, Никола Јовановић, д-р Никола Шкеровић, Мато Павићевић, Станко Обрадовић, председник Мило Дожић, Радоје Радочић, Иван Брајовић и д-р Секула Дрљевић, — послје чега је Скупштина чл. 12. примила по извјештају одборском.

Чл. 13. усвојен је по извјештају, а чл. 14. по пројекту.

На коначном гласању закон овај примљен је једногласно са 49 гласова.

Пошто извјештај одбора, одређеног за проучавање пројекта закона о чиновницима грађанског реда, није још готов, то се прешло на 3. тачку дневног реда: одговор Министра-Председника на интерпелацију посланика Милисаве Шаковића и другова односно протурених гласова о продаји Дврсника и Сјенокоса.

Председник Министарског Савјета, Министар Војни, дивизијар сердар Јанко Вукотић, одговарајући на ову интерпелацију, излаже у главном на основу докумената све фазе, кроз које је пролазило питање о разграничењу с Аустријом на страни Грахова, камо спада Дврсник. На основу тих докумената, ово питање датира још из доба Владице Рада и остало је спорно и неријешено. Тек 1909. г., када је шеф Владе бис Д-р Томановић, а Министар Правде Д-р Дрљевић, Аустријанци су, по извјештој команданта граховског, заузели спорни разграничени Дврсник, противу чега је Д-р Томановић уложио протест, на који влада аустро-угарска није одговорила, а међутим рад с њихове стране на утврђивању Дврсника наставао се непрекидно и живо. — Као што се зна, говорник је дошао за Министра Војног у кабинету Томановићеву тек 1911. г. — дакле много доцније него су Аустријанци Дврсник заузели и стали га утврђивати. Моли Народну Скупштину, да из своје средине одреди нарочиту анкету, састављену макар и из самих интерпеланата, која ће са свима онима који су по овом питању радили, ствар свестрано проучити и Скупштини о томе извјештај поднијети.

Што се пак тиче питања о Сјенокосу, оно нема везе с питањем о Дврснику, и он по том питању нема што више рећи него је рекао Министар Пламенац поводом одговора на интерпелацију Сава Вулетиха и другова. Завршио је с изјавом, да прелази с гнушањем и с презрењем преко гласова протурених кроз биоградску „Правду“. — Они који су их протурили, клеветници су и ниткови.

Интерпелант Милисав Шаковић указујући на гласове, протурене у заграничној штампи, о продаји Дврсника и Сјенокоса, вели да, и ако нијесу повјеровали у те гласове, ипак су сматрали за своју дужност, да се то расправи у Скупштини путем интерпелације. Он вјерује, да представници Црне Горе неће доћи до тога, да своју домовину продају, а специјално за Дврсник вјерује, да Влада и данас полаже право на њ. Вели, да је добар захтев за анкету, али интерпелација није то тражила, но они ће се ипак покоравати одлуци скупштинској. Задовољио би се с одговором, ако се за прелаз на дневни ред прими оваква мотивација: „Да Краљевска Влада уложи протест, код великих сила, с којим ће најодлучније тражити међународну стручну комисију за разграничење још неразграниченог краја према Аустро Угарској, гдје спада и Дврсник; и да Краљевска Влада познатим јој путем посредује за обуздање писања о ваквих чланака у српској штампи, те и прибави сатисфакцију за ово, било од редакције односних листова, било од писца чланака.“

Митар Вукчевић вели, да питање интерпелације засијеца у живац свију нас. Истиче, како је рад на Дврснику почео 1909. г., када није граница била повучена, те тражи објашњење за акцију, предузету противу тога с наше стране.

Интерпелант Саво Кривокапић говори о границама између Грахова и Кривошија, истичући с војничког гледишта велику важност Дврсника, јер доминира и цијелим Граховом и путем Грахово—Никшић. Морали су — вели — поднијети ову интерпелацију, јер заузимање Дврсника мрско је свакоме и жалосно чути.

Интерпелант д-р Секула Дрљевић није мислио о овоме говорити, јер је сматрао да ће Министар Председник једном изјавом демантовати ширење тих гласова. Изјављује, да је први пут био у кабинету Томановићеву кратко вријеме и да му је питање Дврсника било непознато. Тврди, да је година 1911., када је сердар Вукотић био Министар Војни, била година интимитета с Аустријом; у потврду чега указује на зајам од 3½ милиона; на уговор о монетарној конвенцији, и на пут Никшић—Грахово—Рисан, што је све скупа давало право на вјеровање у пронешене гласове. Истичући како решавање спорног између јачег и нејачег бива обично на штету нејачег, прелази на питање о Сјенокосу, са којим је сасвим друкчија ствар, јер смо га од Србије примили неспорног, а међутим га је данашња Влада прогласила спорним, што сматра као неспретност и слабост Владине политике.

Д-р Лазар Томановић изјављује, да је он, као што је и Министар Председник изнио, чим је чуо за рад Аустријанаца на Дврснику, одмах протестовао, али одговора није добио. Изјављује, да није имао другог каквог средства, осим ако би прекинуо односе и силу употребио.

Филип Јерговић сматра за дужност, да реагира на неке дјелове Дрљевићева говора, одбијајући најкатегоричније његову тврдњу, да је у односима с Аустријом у 1911 г. била интимитета, јер идеја о монетарној конвенцији потекла је с наше стране и била је у вези с трговинским уговором, који се по једној скупштинској одлуци није могао склапати без ове конвенције. Што се тиче зајма, склопљеног у Бечу од 3½ милиона, изјављује, да је он као ондашњи Министар Финансија, видећи рђаво финансијско стање у Земљи, а по овлашћењу Министарског Савјета, обратио се најприје у Лондон код првог зајмодавца, али како су му услови били скупљи него код ранијег зајма од 6 милиона, то се морао обратити на другу страну, јер је нашао зајам с повољнијим условима. А што се пак тиче пута Никшић—Грахово, истиче, како се ондашња Влада много томе одупирала због увоза на Бар, додајући, да новац од 400.000 Перпера није примила ондашња Влада.

Саво Вулетих није мислио говорити, али га је изазвала дискусија. Не заводи „правашима“ на ову интерпелацију — они терали лисицу па истјерали вука, — јер ако је Дврсник збиља продат, у што он не вјерује, он је морао бити продат онда, када је Дрљевић био члан у кабинету Томановићеву, пошто су га Аустријанци баш тада заузели. Затим се говорник осврнуо на Дрљевићеву борбу за унију са Србијом, називајући ту његову борбу „донкихотском“. Тврди, да се та унија баш компромитује, кад је Дрљевић заступа. Нека вас — вели — не женира „Правдино“ писање, јер баш онда, када она о нама рђаво пише, значи, да су ствари код нас добре, и обрнуте.

Предлаже најзад прост прелаз на дневни ред.

Министар Председник, дивизијар, сердар Јанко Вукотић у поновном говору одбија замјерке Дрљевићеве у опште, а нарочито одбија његову тврдњу о интимитету с Аустријом у 1911. г. Такође одбија и примједбе Сава Кривокапића те га пита: Зашто није интерпелацију поднио 1909. г., када је Дврсник посједнут, а међутим био је и народни посланик и државни чиновник баш на Грахову, одакле је лијепо могао гледати рад Аустријанаца на Дврснику.

Послије дужег објашњења између појединих говорника, Народна Скупштина усвојила је прост прелаз на дневни ред по предлогу Сава Вулетиха, са ким се сложио и Министар Председник.

Сједница је закључена у 8¼ часа послје подне, а идућа је заказана за 31. овог мјесеца у 8 часова прије подне с дневним редом: претрес извјештаја одбора, одређеног за проучавање пројекта закона о чиновницима грађанског реда.

Секретар, Председник Нар. Скупштине, Мато Павићевић. Мило Дожић.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Француски министар Г. Дела-рош-Верне, повратио се са дужег одсуства на Цетиње.

ТЕЛЕГРАМИ

Пошљедњи упад Арнаута

Биоград, 29. марта

Поводом вијести из Драча којима се јавља да није истина да су арбанашке чече упале у српско земљиште код села Бање, — понављамо:

Арбанашке чете упале су у српско земљиште, са намјером да побуне становништво у призренском округу. Још у почетку марта, по старом календару, ове чете увукле су се у Србију, са изговором да тргују, док је њихов план био да побуне становништво у Бањи и у Ораховцу, и да заједнички нападну на Призрен. Становништво су увјеравали да је Европа одлучила да присаједини тај крај све до Митровице и Урошевца Арбанији, ако се побуне, а чак би могло и да дођу под турску власт.

Првог марта, једна арбанашка чета приморала је становнике села Бање да јој се придружи. У почетку било их је 300 на броју, а послје два дана 600. Сви су били добро оружани и снабђевени муницијом, једино нијесу имали хране. Како су навикли да живе од пљачке, разишли су се по околини и селима, увјеравајући сељаке да ће им бити боље под арбанашком владом; да неће морати да плаћају пореза, нити ће морати да изводе радове, и да ће живити као и раније.

Чим је кмет у Бањи сазнао што спрема посљедњих дана неколицина с чувеним Садри бегом у Ораховцу и селима чији кметови су извјестили среског начелника, овај је одмах пошао на лице мјеста, опколио кућу гдје се налазио Садри бег и дао пуцати, али Садри бегу је пошло за руком да побјегне и да се дохвати планине, гдје га пристиже велики број Арнаута. За њима се дао у потјеру срески начелник са жандармеријом, али пошто је било много Арнаута, срески начелник је био опкољен, рањен и заробљен. Арнаути га поведоше са још неким заробљеним жандармима у Бању; затворише га у општину, али га нијесу ударали на муке. Узели су му само новац, ствари од вриједности и нешто одијела. Неколико минута иза тога, једно одјељење жандармерије ослободило је среског начелника и жандарме.

Трећега марта, иза нападаја на Бању, Арнаути нападоше на Ораховац, али су били одбачени од војног одреда према Острогубу. Црногорске трупе појавиле су се тада

на Дриму и пресјекле одступницу Арнаутима који се окупише на једном вису изнад Ораховца и бој се заметну код села Острогуба.

Заробљени Арнаути причали су да је, са друге стране Дрима, више хиљада Арнаута чекало само на први успјех, па да пријеђу преко ријеке. Ови Арнаути су били они исти који су већ једном прелазили преко границе и разбјежали се послје пораза.

Ово је ток догађаја који су се одиграли и које смо, у кратко, у своје вријеме објавили, док се они који су њихови зачетници, труде да их свјесно изврну и да кривицу за своја нецјела баце на Србију. — Биоградски Пресбирос.

Велика Народна Скупштина

Биоград, 31 марта

Председник Владе, г. Пашић, дао је јутрос у Скупштини ову изјаву:

За вријеме овог читавог засиједања, са свих страна је било истицано питање о сазиву Велике Народне Скупштине. Краљевска Влада је имала прилику да Скупштини изјави да није противна овом сазиву, али да избори и сазив Велике Народне Скупштине треба да буду одгођени, јер је послје ова два рата народ заморен и исцрпљен.

Пошто се одуговлачи законодавни рад, Влада на коју пада одговорност за државне послове, мора да изјави да неће моћи узети на се ту одговорност, ако буџет и важна и хитна питања која су на дневном реду, не буду ријешена у потребно вријеме.

Послије ове изјаве, опозиција је дала на знање да би председништво Скупштине морало учинити све од своје стране да се покуша како се дошло до споразума између владе и опозиције. Председник одговарајући на овај позив, закључио је сједницу, молећи Владу и вође странака да се споразумију како би се могао наставити парламентарни рад.

Вође самосталних радикала упутили су питање, хоће или неће ли Влада сазивати Велику Народну Скупштину ове године, а и друге опозиционе странке упутиле су предлоге о ревизији устава. Председник Владе, послје кратких преговора са вођама самосталних радикала, изјавио је да не може дати одговор, прије него што о томе запита Краља за мишљење, и замолио је опозицију да заврши што прије прво читање буџета, обећавајући да ће одговорити прије другог читања. Влада сматра за пријатност да саопшти Скупштини да Краљ пристаје на сазивање Велике Народне Скупштине, ако сва хитна и важна питања буду ријешена у потребно вријеме, питања на која народ чека — ако буде буџет изгласан и ако дође до споразума о питањима ревизије устава, која ће ријешити Велика Народна Скупштина. У овом случају, влада изјављује да ће указ о сазивању Велике Народне Скупштине изићи најкасније прије завршетка године. — Биоградски Пресбирос.

Љубомир Крсмановић

Биоград, 31. марта

Љубомир Крсмановић, биоградски милионар, родом из Босне, оставио је својим тестаментом 4 милиона динара Министарству Војном за српску војску, и ако није био војник. Министарски Савјет ријешао је да му се одаду велике војне почаст и да погребу присуствују депутације из свих војних корова. Пријестолонашљедник Александар и принц Ђорђе заступали су Краља на погребу. Међу вијенцима истиче се вијенац Министарства Војног. Огромно мноштво народа отпратило је Љубу Крсмановића до вјечне куће. — Биоградски Пресбирос.

Српски Буџет

Биоград, 31 марта

Скупштина је усвојила, са 93 гласа против 35 гласова, буџет у другом читању, и закон о финансијама. Иза тога је Скупштина одгођена за 25. април (8. маја). — Биоградски Пресбиро.

Устанак у Епиру

Драч, 30 марта

Агенција Стефани сазнаје да је, у околини Виглисте, 350 редовних грчких војника разорило два арбанашка села, и да иду на Корицу. Послана је помоћ жандармерији у Корици. — Бечки Кор. Биро.

Драч, 30. марта

Арнаути су заузели Хоџишта. Грчко становништво бјежи према Виглисти. — Бечки Кор. Биро.

Атина, 31. марта

Атинска Агенција сазнаје да су Арнаути заузели села између Преметија и Лесковика и прекинули везу. Аутономна епирска војска напала их је и приморала да се повуку са тешким губитцима. — Бечки Кор. Биро.

Пренк Биб Дода

Драч, 29. марта

Пренк Биб Дода стигао је у Драч и био примљен од Књаза. — Бечки Кор. Биро.

Пут Цара Вилхелма

Беч, 31. марта

„Neues Wiener Tagblatt“ сазнаје да дипломатски кругови увјеравају да ће цар Вилхелм, враћајући се са Крфа, посјетити Краља Карола у Букурешту, а затим ће поћи у Будим-Пешту да поново посјети Франца Јосифа у присуству пријестолонашљедника Франца Фердинанда. — Бечки Кор. Биро.

Руска царска породица

Ливадија, 31 марта

Цар са породицом стигао је у Ливадију. — Бечки Кор. Биро.

Аустро-угарски и италијански министри иностраних дјела.

Беч, 1. априла

Гроф Берхтолд отпутовао је синоћ у Опатију, гдје ће се састати са Маркизом ди Сан-Ђулианом. — Бечки Кор. Биро.

Франц Фердинанд

Трст, 1. априла

Надвојвода Франц Фердинанд отпутовао је синоћ за Минхен. — Бечки Кор. Биро.

Г. Стреит

Крф, 1. априла

Цар Вилхелм одликовао је грчког министра Стрейта црвеним орденом првог степена. — Бечки Кор. Биро.

Званични огласи

Објава

На дан 8. априла ове године Министарство војно ће одржати јавну лици- тацију за дрва, потребна за Команду дивизије у Подгорици.

Лици тација ће се означенога дана одр- жати у канцеларији дотичне команде од 9—11 сати прије подне.

Лици танти су дужни унапријед поло- жити у готовом хиљаду перпера или у непокретном имању дупло више. Имање мора, да је слободно од ма каквог дуга и као такво судом овјерено.

Ко не поднесе означену кауцију, нема право лици тирати.

Министарство има право, да не уступи лифериовање ни понудиоцу најниже цијене, ако ова за Министарство не буде повољна.

Детаљни услови и обавјештења могу се видјети у канцеларији команде сваког дана за вријеме канцеларијских часова од 20. ов. месеца до дана лици тације.

Број Р. 1948. О. 1113. Из канцеларије Админ. одсјека Кр. Министарства војног 13. марта 1914. год., Цетиње. 3,4

Објава

На дан 8. априла ов. год од 9—11 сати прије подне Министарство војно ће одр- жати оферталну лици тацију за набавку 4000 (четири хиљаде) пари цреваља.

Моделе цреваља и писмене понуде треба поднијети најдаље до 8 сати прије подне означеног дана.

Понуда мора бити у запечаћеној ку- верти, а модели у запечаћеној кутији, а адресу треба написати и на куверти и на кутији и то:

Краљ. Министарству Војном

— Комисији за лици тацију цреваља — Цетиње.

На обратной страни коверте треба на- писати:

ПОНУДА

Н. Н.

за 4000 пари цреваља.

А на обратной страни пакета:

МОДЕЛ

Н. Н.

за 4000 пари цреваља.

Понуде морају бити снабјевене таксе- ним маркама од по три (3) перпера (види члан 47. тачка 11 закона о таксама.)

Црногорски држављани полажу кауцију од перпера 5000 (пет хиљада), а страни два пута више. Кауција се полаже у којем било новчаном заводу у земљи и од истог се поднесе акт (признаница) да је ову суму уложио, или да за понудиоца завод јемчи за оволику суму.

На свакојему моделу, који се подноси треба написати број и адресу своје фирме, а у понуди написати исти број модела са цијеном.

Цијена мора бити у понуди написана, бројевима и словима и ове се цијене рачунају и односе према условима озна- ченима у овој објави и условима уговора.

Ако на писменој понуди није оштам- пана фирма и тачна адреса исте, то се мора написати, а поред овога јасно се мора потписати својеручно и власник или управитељ, односно директор фирме.

Понуде морају бити писане на српском језику.

Ко све преднаведено не испуни његове се понуде неће узимати у обзир, а неће се узимати у обзир ни телеграфске по- нуде па ма кад оне биле упућене.

Комисија ће при прегледу оферата и модела учињети избор само од оних, који модел буде од материјала првог квали- тета и израде а најповољније цијене и ако цијена и модел буду задовољавали и услове Министарства.

Понудилац чији се модел прими извје- стиће се писмено или брзојавно, како ће извјешће примити до 10 априла у вече — а осталима ће се повратити поднесене кауције и модели, а кауција понудиоца чија се понуда прими остаје у банку на расположење Министарства.

Израда цреваља има бити у три раз- мјере и то на калупима размјере од 28, 29 и 30 сантиметара.

На калупу размјере од 28 сантиметара пари 1000.

" " " " 29 " " 2000.

" " " " 30 " " 1000.

Ниједан модел не може бити изабрат, који не буде од материјала првог ква- литета, а нарочито вокета и гропон. Гро- пон мора бити од волујске коже.

Лиферант односно подузимач има пре- дати 2.000 пари до 15 маја а друге 2.000 пари до 15. јуна ов. год.) а предају врши у Војном Стану на Цетиње и сноси све трошкове до часа пријема цреваља од стране комисије т. цијена се разумије франко магазин Цетиње.

Ако на одређени рок лифериант не пре- даде сву количину цреваља губи уложену кауцију и право лифериовања, т. ј. ова партија остаје за њега, а Министарство узима у своју корист уложену кауцију и заказује нову лици тацију за цревље. А ако увиди Министарство може примит лиферианту ову партију цреваља по уго- вору, али истом узима кауцију.

Пријем цреваља вршиће се комисијским прегледом, према примјеном (усвојеном) моделу и који год пар не одговара мо- делу неће се примити, него оставити ли- ферианту за његов рачун, а у који се пар посумња било за материјал било за израду распориће се, па ако не одговара моделу остаје на штету подузимача, а ако одго- вара прима се на рачун Министарства.

Ако непримљена количина пари цреваља износи до 8% од погођене количине Министарство ће узети кауцију подузи- мачеву да помоћу ње набави они број, који је мање предат од 4000 пари, а ако непримљена количина буде виша од 8%, то ће се узети подузимачу уложена кау- ција и примиће се онај број, који одго- вара моделу, али се неће исплаћивати, док Министарство не набави онај број,

*) ИСПРАВКА. — У првом броју погрешно је оштампано: „свих 4000 пари до 15. маја“ — што се овим исправља.

који је мање предат од 4000 пари, како ће од рачуна подузимачева, у колико не може са кауцијом, Министарство испла- тити купљену количину цреваља и расхо- де, који са овим буду скопчани. А Ми- нистарство цревље набавља по којој било цијени, како ће их у што краћем року набавити.

Преглед и пријем цреваља вршиће се у року од пет дана, од када цревље сти- гну на одређеном мјесту за пријем.

Исплату цреваља Министарство ће извр- шити у року од 30 дана од дана прегледа и пријема комисије и то ону количину, коју комисија прими као добру. Ако одбачена количина не пријеђе 8%, а у противном, као што је раније речено.

Поред трошкова, које подузимач сноси док цревље у магазину преда, обавезан је платити таксе према закону о так- сама и све општинске и др. дажбине, које су са овим скопчане т. ј. једино се ослобођава од царине.

Лиферант сноси трошкове око потвр- де уговора у суду. Уговор ће се са поду- зимачем закључити на основу ове објаве и према одобрене цијене и то у року од 10 дана од дана лици тације.

Детаљни обавјештења могу се добити у канцеларији Административног Одсјека Министарства Војног усмено, а тако и писмено и брзојавно од 10. овог мјесеца, па до 7. априла ов. године.

Број Р. 1747. О. 1002. Из канцеларије Админ. Одсјека, Краљ. Министарства Вој- ног, 6. марта 1914. Цетиње. 4,5

Објава

На основу ријешења Господина Мини- стра Финансија и Грађевина, број 353., од 7. фебруара ове године, Монополски Одсјек Пореско-Царинске Управе одр- жаће 27. априла 1914 године, по ст. к., од 9—11 сати прије подне у својој кан- целарији јавну лици тацију за набавку ци- гар-папира за државни монопол Краље- вике Црне Горе, а за 1915., 1916. и 1917. годину.

Прије лици тације, лици танти полажу кауцију од 7500 (седам хиљада пет сто- тина) перпера, у готову или у хартијама од вриједности.

Услови и мустре за ову набавку могу се видјети за вријеме канцеларијских ча- сова у канцеларији потписаног Одсјека.

Пореско-Царинска управа задржава себи право, да не уступи ову набавку, ако јој понуђена цијена не буде повољна.

Број 1232. Из канцеларије Монополског Одсјека Пореско-Царинске Управе, 8. феб- руара 1914., Цетиње. 7,10

AVIS

Vu la décision de Monsieur le Ministre des Finances et des Travaux Publics en date du 7 février a. c. № 353, la Section de l'Ad- ministration du Fisc et des Douanes pro- cédera, dans ses bureaux, par la voie d'adju- dication publique, le 27 avril 1914 (vieux style), de 9 à 11 heures du matin, à l'attribution de la fourniture de papier à cigaret- tes pour le Monopole d'Etat du Royaume de Monténégro, durant la période de 1915, 1916 et 1917.

Avant qu'il serait procédé à l'adjudication, les adjudicateurs doivent déposer un cau- tionnement de 7500 (sept mille cinq cents) Perpers au comptant ou en titres de valeur.

Les conditions avec les échantillons pour cette fourniture peuvent être consultées aux bureaux de la Section soussignée, aux heures de bureau.

L'Administration du Fisc et des Douanes se réserve le droit de ne pas attribuer cette fourniture, si le prix offert ne lui convient pas.

№ 1232. La Section de l'Administration du Fisc et des Douanes, le 8 février 1914, à Cettigné. 7,10

Објава

У недјељу 20. априла ове године Мини- старство војно ће путем јавне лици тације набавити три хиљаде гвоздених постеља (кавалета).

Лици тација ће се означенога дана одр- жати у канцеларији Админ. одсјека Мин. војног од 9—11 сати прије подне.

Лици танти црногорски држављани мо- рају унапријед поднијети комисији за лици тацију, као кауцију у готовом три хиљаде перпера, а страни држављани два пута више. Црногорски држављани могу готов новац замијенити и са непокретним имањем у вриједности два пута вишој, него што је означено за готов новац. Имање мора бити слободно од дуга и као такво судом овјерено.

Квалитет постеља и подробнији услови могу се видјети у канцеларији означеног Одсјека за вријеме канцеларијских часова од 25. марта до дан лици тације.

Министарство задржава право, да по- стеље не уступи, ако цијена не буде за- довољавајућа.

Број Р. 2006. О. 1143. Из канцеларије Админ. одсјека Кр. Мин. војног, 14. марта 1914. год., Цетиње. 4,4

Објава

На дан 13. априла о. г., одржаће се у кан- целаријама поштанско-телеграфских ста- ница — *Колашинске и Андријевишке* — од 9—12 сати пр. подне и од 2—4 сата по- слије подне јавна лици тација за *свако- дневни* пренос поште између истих т. ј. да једног дана поштоноша полази из Ко- лашина за Андријевицу, а другог дана из Андријевице за Колашин и т. д.

Ближа обавјештења могу се добити код поменутих станица прије, а и на сами дан лици тације.

Број 4331. Из Поштанско-телеграфског одјељења Министарства унутрашњих дје- ла, 26. марта 1914 г., Цетиње. 2,3

Објава

У недјељу 13. априла ове године Мин. војно ће давати путем јавне лици тације израду опанака, потребних за војску те- чајем ове године.

Лици тација ће се означенога дана одр- жати у канцеларији команде Дивизије у Подгорици од 9—11 сати прије подне.

Лици танти црногорски држављани имају положити у готовом пет стотина перпера као кауцију, а страни хиљаду перпера, иначе немају право лици тирати.

Министарство ће уступити израду по- нудиоцу најповољније цијене, ако цијена задовољава Министарство.

Услови и нужна обавјештења могу се добити у канцеларији команде за вријеме канцеларијских часова од 20. ов. мјесеца до дана лици тације.

Број Р. 2005. О. 1142. Из канцеларије Админ. Одсјека Кр. Министарства Војног 13. марта 1914. год., Цетиње. 3,4

Приватни огласи

СТЈЕЧАЈ

Према ријешењу општинске управе и одбора од 18. дец. 1913 год. општини града Пећи, по- требан је *лекар*, који ће вршити дужност оп- штинског лекара у реону општине пећске; го- дишња плата до пет хиљада (5.000) перпера.

Кандидат мора да је свршио медицински фа- култет, на неком од признатих европских уни- верзитета.

Првијенство имају они, који су већ дуже ври- јење били на пракси, а особито хирургији, а по том они, који говоре српским језиком.

Моље са потребним документима треба слати управи општине пећске.

За ближа обавјештења обратити се овој управи.

Пријаве се примају до 15. априла тек. год.

Број 143. Из канцеларије општинске управе у Пећи, 16. јануара 1914 год.

Предсједник, МАРКО ЦВЕТКОВИЋ.

Р. 187, бр. 102, 3,3

ПОЗИВ

Са којим се позива Негосава, ћерка Илије Јовановића из Горњег поља, сада непознатог мјеста пребивања, да се у року за тридесет и један дан од дана публикације овог позива јави лично овој кан- целарији ради пресуде по бракоразводној тужби, коју је поднио њен муж Вуксан Гојковић, у про- тивном пресуда ће се изрећи у осуству горе име- новане Негосаве.

КБр. 261. Из канцеларије Св. Митрополије Пећ- ске, 13. марта 1914 год., у Пећи. бр. 185, 2,3

Хотел „БАЛКАН“ у Беранима

има 9 соба за преноћишта; снабђевен новим намјештајем и чистим постељама. Храна изврсна. Послуга брза. Цијене умје- рене. — Моле за посјету

С поштовањем
П. п. бр. 151, 4,4
Браћа Милошевићи.

100.000 зрелих коријена смрчеве и јелове горе

на Дурмитору продаје општина Жабљачка; пут ријека Тара—Дрина—Сава. За ближе ус- ловне обратити се општ. Жабљак, или В. Новоселу, наставнику, Цетиње. бр. 196, 1,3

Једини славенски Гранд Хотел „БАЛКАН“ у Тријешћу

препоручује се усрдно свима путницима из Црне Горе, који путују преко Тријешћа. Изврсна кухиња, одлична пића, цијене ка- мара почев од перпера 2,50. Цијене умје- рене. бр. 161, 4,6

ПОМЕН

У неђељу 13. априла т. год., у 10 сати прије подна у храму Св. Николе у Ст. Бару даваћемо четрдесетодневни помен моме нигда непрежаљеном супругу

† Нику Татару обласном управитељу

О чему извјештавамо родбину, прија- теље и познанике.

Бар, марта 1914.

Ожалошћена супруга Гиле с породицом. бр. 194, 2,2